

Since, Andy Warhol, 1966

© 2018 The Andy Warhol Museum, Pittsburgh, PA, a museum of Carnegie Institute.

31.03.19

Diumenge 18:30h

«VOTE McGOVERN». WARHOL I LA POLÍTICA

Warhol es va decantar pel cinema d'avantguarda, en part perquè se sentia lliure d'explorar temes primaris i subversius d'una manera que sabia que el món de l'art conservador no permetia. Warhol va renegar públicament de qualsevol interès per la política, però va recórrer a esdeveniments polítics com a temes per a la seva obra. En particular, l'assassinat de Kennedy, recreat a *Since*, va constituir una preocupació bàsica.

Programa comissariat per Claire Henry, comissària adjunta del Whitney Museum of American Art amb motiu de l'exposició retrospectiva i del cicle de cinema *Andy Warhol from A to B and Back Again*.

Andy Warhol:

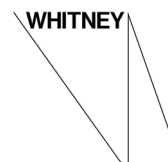
The Life of Juanita Castro, 1965, 66 min;

Since (extracte), 1966, 67 min

Projecció en 16mm

V.O. - Sense Subtítols

Durada aprox.: 145min

La tècnica

El maig de 1965 Andy Warhol, aleshores un dels pintors més cotitzats del planeta, va afirmar que feia un any que havia deixat de pintar per dedicar-se exclusivament al cinema perquè «les pel·lícules són més emocionants». Les pel·lícules, però, també són més difícils de vendre: no hi ha un «original» cinematogràfic, cotitzable en museus i col·leccions; i el cinema que va abordar Warhol des dels seus inicis s'allunyava molt dels paràmetres comercials com per ser rendible econòmicament.

Aquest abandonament de la pintura, per bé que parcial i temporal, va ser el primer gran acte polític de Warhol. Passar de les vendes milionàries de pintures com les *Marilyn* i les *Liz* a la realització d'unes pel·lícules que trenquen qualsevol mottle comercial com són *Sleep* i *Empire* no tan sols certifica les intencions antimerchantils del cineasta sinó que posa de manifest la serietat de la seva empresa cinematogràfica.

(...)

La política

The Nude Restaurant no és l'única pel·lícula de Warhol d'inspiració política, però sí la més clarament militant. Warhol afirmava que *The Nude Restaurant*, com també *Blue Movie*, era una pel·lícula antibèl·lica. Però és més que això: és el retrat d'una època, el reflex de la contracultura nord-americana. La seriositat de *Viva* quan parla de Cuba i la de Julian Burroughs quan ho fa del moviment de resistència porten la pel·lícula més enllà de la provocació estètica.

El cinema de Warhol és profundament humanista. A diferència del cinema estructural posterior, en el qual la figura humana sol estar absent, Warhol sempre es va centrar en la presència humana, del retrat a la narració, de la imatge a la veu, de la bellesa a la intel·ligència. El cinema de Warhol és «massa humà»: més enllà de l'exercici formal, els seus personatges reflecteixen el terror, l'alienació, les reivindicacions polítiques i individuals, la solitud i l'amor; s'emparenten amb Beckett per mitjà de l'absurd, la cruesa de les relacions personals remetent a Sartre («l'infern són els altres») i la incomunicació constant ens fa pensar en Antonioni. Tota la seva obra, a cavall entre l'experimentalisme més radical i les narracions independents, constitueix un ampli retrat seriat de la societat nord-americana dels anys seixanta.

Política i sexe, militància organitzada i individualisme: dos conceptes s'unifiquen en la figura del *hippie*. La persona *hippie*, des d'un posicionament paraanarquista, reivindica la seva llibertat personal alhora que forma part d'un col·lectiu; lluita per l'amor lliure al mateix temps que es manifesta en contra de la guerra. La militància personal i la col·lectiva es confonen. I en el cinema de Warhol tot hi té cabuda. La vida, en les seves múltiples dimensions, hi té cabuda, des de l'activista Julian Burroughs a l'aparentment apolític Taylor Mead, que lluita dia a dia per defensar el dret a expressar-se sexualment com vulgui, i que és perseguit diàriament per aquest motiu. De la mateixa manera, s'ha criticat molt l'aparent apoliticisme d'Andy Warhol, o la seva connivència amb la dreta i les classes acomodades. No podem oblidar, però, el seu activisme personal («icona de l'alliberament gai»,

l'ha anomenat el seu biògraf Victor Bockris), reflectit en el seu art.

L'èxit de *The Nude Restaurant* és haver sabut sintetitzar, sense fissures, sexe i política, Freud i Marx. A *Blue Movie* *Viva* sap expressar poèticament aquesta confluència entre la lluita personal i la política quan diu a Louis Waldon: «No sé si són les teves idees polítiques o el sol el que m'està posant calenta». El sexe de *Blue Movie* es, en paraules de Vincent Canby, «l'acte suprem de protesta política».

La guerra del Vietnam també fa la seva aparició a «Hanoi Hannah», un dels episodis de *Chelsea Girls*, basat en un guió del dramaturg Ronald Tavel que inicialment s'havia de titular «Vinyl». El títol original i el fet que els personatges repeteixin nom converteixen «Hanoi Hannah» en una continuació de *Vinyl*, que alhora era una adaptació de la (molt política) novel·la d'Anthony Burgess *La taronja mecànica*. «Hanoi Hannah» és, com *The Nude Restaurant* y **Juanita Castro**, un dels pocs exemples de pel·lícula d'inspiració política en la filmografia de Warhol.

The Life of Juanita Castro aborda, des de la paròdia, la visió mediàtica que des dels Estats Units tenien de la revolució cubana. La pel·lícula pren com a punt de partida un article de la germana de Fidel titulat «My Brother is a Tyrant and He Must Go» per convertir-se en una humorística sàtira política i surrealista, paròdia de la revolució i alhora de la mateixa Juanita, que acabaria col·laborant amb la CIA per intentar enderrocar el seu germà. L'element humà i familiar en aquest enfrontament polític sens dubte va agradar a Warhol, que fins i tot va convidar un excunyat de Fidel, Waldo Díaz Balart, a figurar com a comparsa en la pel·lícula. I també resulta significativa l'elecció subversiva de dones per interpretar els papers de Raúl i Fidel Castro i del Che Guevara.

Un altre gran esdeveniment polític de l'època, l'assassinat de Kennedy, va ser reïnterpretat per Warhol a **Since**, un film humorístic i en gran mesura improvisat. Un cop més, però, Warhol no estava tan interessat en el fet en si com en la seva empremta social i mediàtica. Cansat que ràdio i televisió programessin la gent per a una tristesa duradora, **Since** neix com a reacció enfront d'aquesta manipulació mediàtica. **Since** no és tant una recreació de l'assassinat del president com una crítica dura de l'espectacle televisiu en què s'havia convertit.

Sota una aparença pop (les figures polítiques, els esdeveniments, les guerres trivialitzades com a elements de consum i espectacle, al mateix nivell que el bitllet de dòlar o la llauna de sopa), l'art de Warhol, tant sobre el llenç com en cel·luloide, pot arribar a ser, per mitjà de la paròdia i el ridícul, una arma política incisiva i precisa. I és sempre humà, massa humà.

Fragments de l'article "El cinema polític d'Andy Warhol" d'Alberte Pagán, publicat originalment al web *Xcèntric*, 19 març 2019.
<http://xcentric.cccb.org/ca/programas/fitxa/el-cinema-politic-dandy-warhol/230980>

Propera projecció:

04.04.19

Dijous 19:30 h

NORTH OF BLUE